

Euskal Herria ezagutuz

HONDARRIBIA (GIPUZKOA)

Haitzen gibelean, itsaso gainean

Magaletik magalera. Hondarribiko kaitik Pasaiako farolara. Ur tantei so, harkaitzetan barna. Tartean Jaizkibel, haitzezko kutxa zabala. Historiako altxorren gotorlekua. Natura 2000 sareak babesten duen gunea. Bidean itsasargien argi-itzalak, gerren oihartzunak eta naturaren kantu bizi-bizia ditugu zain. Zelaietan igerian, behatzekin itsasoa ukitu litekeen mendian.

Testua eta argazkiak:

| ENERITZ IRAOLA ODRIOZOLA |

HONDARRIBIKO KAIAN hasiko dugu ibilbidea. Batel ttikiak *Tuku-Tuku*, *Pittar* eta *Kuku Harri* ontzi handien ondoan dira dantzan. Arrantzaleen Kofradia eskuineko aldean utzita aurrera egingo dugu, gauetako itsasontzien gidariaren bila. Higer lurmuturrean eta itsasargian dugu lehenbiziko geltokia.

Gutxik dute aukera itsasargia barrutik bisitatzeko, baimen berezia behar delako. Ederra da harrizko eskaileretan barna igo eta enaren pareko sentitzea. Urdina nagusi eta ingurua berdez tindatua, iratzeek jantzen dute Higer. Farolaren goiko

aldetik Amuitz uhartea ttiki bezain eder ageri da. Parez pare, Lapurdiko kostalde zabala dugu ikusgai.

Eskaileretan behera, kanpinerantz abiatuko gara, errepidearen amaieran hasten den xendra hartzeko. Itsasertetik goaz aurrerantz, kostaldea lotzen duen Talaia bidean. Bidexka ugari aurkituko dugu, erdi ezkutuan dauden kaleetara garamatzatenak. Lamien bila hasi nahi baduzue, aurrera, baina adi marea aldaketekin.

Bide nagusiari segika bidegurutze batera iritsiko gara. Eskuinerantz behera doan bidexkatik Artzuko Portura goaz, erromatarren ontzien

atsedenlekua izan zenera. Artzuko Errota izenez ere ezaguna da ingurua, bertan zegoen errotagatik. Kalara doan erreka indarra baliatzen omen zuten garia eta artoa chotzeko.

Balio ekologiko eta geologikoa

Karramarroen gisara atzera egin eta bidegurutzera itzuliko gara, bide nagusiari segika Guadaluperantz abiatzeko. Bideak ez du galbiderik eta aurrera joan ahala, Jaizkibelen magaletik goranzko bidea egiten ari garela nabaritu dugu. Nazioartek babesten duen eremuan gabil-tza, begiak erne beraz, balio ekolo-

Ezkerrean, Amuitz uhartea. Eskuinean, Santa Barbara dorrea. Goiko argazkian, Higerko itsasargia.

Ezkerrean, Hondarribiko eta Hendaiaiko hondartzak, Jaizkibetik ikusita. Eskuinean, Artzu baserria.

giko eta geologiko handia duten bitxiak ditugulako bazter orotan.

Tipi-tapa, Guadalupeko Gotorlekura iritsiko gara. Defentsarako eraikia izan zen 1900ean. Barruan dituen sekretu guztiak ezagutzea ia ezinezkoa den arren, gotorlekuaren barrunbeetan bisita gidatua egiteko aukera dugu Hondarribiko Udalaren Arma Plaza Fundazioaren eskutik.

Barrutik kanpora begiratzuz gero, aski ezaguna da kaskoan XV. mendean eraikitako Guadalupeko Amabirjinaren Basilika. Ez da horren ezaguna basilikatik hurbil dagoen tabernari buruzko historia. Justiz edo Guztiz Ederra izenez ere ezaguna den baserria, garai batean, Antso Abarka erregearen babesleku bihurtu zen, erregea etxe hartako zerbitzari batekin maitemindu zelako.

Artzuko Matxinen historia

Tabernatik kanpora begiratu eta kartel zurian, kolore berdez irakur dezakegu bisitatu beharreko

hurrengo baserriaren izena: Artzu. Bertako seme zen Matxinen balentriak egin zuen ezagun etxea. 1280 inguruan, Frantziako eta Gaztelako erregeek Hondarribian izandako borrokaldian, Matxinek gaztelarrei lagundu zien. Inguruak ondo ezagutzen zituen eta gauzez soinurik ez egiteko zaldien apatxak estaltzea ere otu zitzaion. Gaztelako tropek mendean hartu zituzten frantsesak eta Matxini esker ona adierazteko, armarri bat oparitu zion Gaztelako erregeak Artzuko semeari.

Baserriaren aurrealdean keinuka ari zaigu Jaizkibelgo gaina. Hara igotzeko Guadalupeko aparkaleku nagusira itzuliko gara, eta bertatik ipar-mendebalderantz joko dugu. Errepidea zeharkatu eta nabarmen egiten du bideak gora. 1872 eta 1876ko Karlistaldian eraikitako dorreak topatuko ditugu bidean. Erramotz gainean, Santa Barbara Dorretik norbait zelatan dugula dirudi. Txingudiko badiaren ikuspe-

gi paregabea goza liteke bertan dagoen begiratokitik.

Telekomunikazio-antena agerian, gailurra gero eta hurbilago dago. Igo ondotik, Xangasiko dorrearen eta beste bi dorrearen ondotik igaro beharko dugu, eta eskuinera dagoen bidexkan behera joango gara, errepidera iritsi arte. Mitxintxolako gaina dugu ibilbideko azken igoera. Bertatik ikus liteke Pasaiaiko herria. Mendebalderantz hartu eta marra zuriei segitu beharko diegu. Gailur malkartsuotan arreta handiz ibiltzea komeni da. Bideari segika ez dago galbiderik. Portuko semaforoak eta farolak seinatutako digute helmuga: Pasaiaiko magal goxoa. ■

Bisitatu Ihesi.com, aisialdirako webgune partehartzailea.

